

Διαθέσεις - φωνές ρήματος

- ✎ Οι διαθέσεις του ρήματος είναι τέσσερις : ενεργητική, μέση, παθητική και ουδέτερη.
- ☉ Τα ρήματα ενεργητικής φωνής φανερώνουν ότι το υποκείμενο κάνει κάτι , ενεργεί .
- ☉ Τα ρήματα μέσης διάθεσης φανερώνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί και η ενέργεια επιστρέφει στον ίδιο.
- ☉ Τα ρήματα παθητικής διάθεσης φανερώνουν ότι το υποκείμενο δέχεται μια ενέργεια , παθαίνει κάτι από άλλο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα.
- ☉ Τα ρήματα ουδέτερης διάθεσης φανερώνουν ότι το υποκείμενο ούτε ενεργεί ούτε δέχεται κάποια ενέργεια, αλλά βρίσκεται σε μια κατάσταση.

Οι φωνές είναι δύο: ενεργητική και παθητική.

- ☉ Στην Ενεργητική φωνή ανήκουν οι ρηματικοί τύποι που τελειώνουν σε - ω και -ώ στο πρώτο ενικό πρόσωπο.
- ☉ Στη Μέση Φωνή ανήκουν οι ρηματικοί τύποι που τελειώνουν σε -ομαι στο πρώτο ενικό πρόσωπο.

✎ Οι φωνές αναφέρονται στο ρηματικό τύπο, ενώ οι διαθέσεις στη σημασία των ρημάτων .

✎ Αποθετικά ρήματα:
Σχηματίζονται μόνο στη μία φωνή.

✎ Μερικά ρήματα μπορεί να είναι άλλοτε ενεργητικής και άλλοτε παθητικής διάθεσης ανάλογα με τα συμφραζόμενα.

Πχ. Οι βροχές έλιωσαν τα χιόνια. Τα χιόνια έλιωσαν από τις βροχές.

Διαθέσεις - φωνές του ρήματος

B 15

ΝΕΓ, σσ. 140-143

ΝΕΣ, σσ. 53-68

Τριανταφυλλίδης, σσ. 304-307

Τζάρτζανος Α, σσ. Α 230-255

Τσολάκης, σσ. 193-198

Τομπαΐδης, 1992, σσ. 199-201

Mackridge, 148-213

Mirambel, 117-134

	Ενεργητική Φωνή	Παθητική Φωνή
Ενεργητική Διάθεση	Ο αστροναύτης ελέγχει το δαιστημόπλοιο	Ο αστροναύτης εργάζεται με πολλή προσοχή
Μέση Διάθεση	Οι ηλικιωμένοι συχνά εξετάζουν την υγεία τους	Οι αστροναύτες ντύνονται με ειδικές στολές
Παθητική Διάθεση	Οι αστροναύτες δεν παθαίνουν τίποτε σε όποια θερμοκρασία	Το δαιστημόπλοιο εκτοξεύεται
Ουδέτερη Διάθεση	Οι αστροναύτες ζουν για λίγες μέρες στο διάστημα	Κοιμήθηκαν και ξεκουράστηκαν όλη τη νύχτα

Ασκήσεις :

A. Να βρεις τα αποθετικά ρήματα:

1. Με περίμενες τόσην ώρα! Σ' ευχαριστώ.
2. Ο υπουργός δέχτηκε το νομάρχη.
3. Τον βλέπουν συχνά να σταυροκοπιέται.
4. Έρχεται πρώτος και φεύγει τελευταίος.

5. Μη φοβάσαι, κανένας δε σ' εκμεταλλεύεται.
6. Μεταχειρίζεται πολλούς τρόπους, για να φτάσει στο σκοπό του.
7. Εργάζεται πολλές ώρες, αλλά πάντοτε λέει ότι δεν κουράζεται ποτέ.
8. Η φωτιά στο δάσος άναψε πάλι και όσο πάει γίνεται μεγαλύτερη.

Β. Υπογράμμισε τα ρήματα και κατάταξέ τα με κριτήρια τη φωνή και τη διάθεση.

Όταν μάθουν, σκέφτηκε, την Κατάχτηση θα ξετρελαθούν από χαρά. Πόσο πιο πλούσια γίνεται τώρα η ζωή μας! Αντί για το μονότονο κοπιαστικό πήγαινε κι έλα στις ψαρόβαρκες, υπάρχει ένα νόημα στη ζωή! Μπορούμε να ξεπεράσουμε την άγνοια, μπορούμε ν' αναγνωρίσουμε τον εαυτό μας σαν όντα ξεχωριστά, έξυπνα και επιδέξια. Μπορούμε να είμαστε λεύτεροι! Μπορούμε να μάθουμε να πετούμε!...

Υπήρχαν εδώ γλάροι που σκέφτονταν όπως εκείνος. Για τον καθένα τους, το πιο σημαντικό πράγμα ήταν να προοδεύσουν και να φτάσουν την τελειότητα σ' ό,τι αγάπησαν περισσότερο στη ζωή, κι αυτό ήταν το πέταμα. Ήταν υπέροχα πουλιά όλα τους, και πραγματοποιούσαν τις ασκήσεις τους ώρες ολόκληρες καθημερινά, δοκιμάζοντας την πιο τολμηρή αεροναυτική...

«Δε με χρειάζεσαι άλλο πια. Χρειάζεται να εξακολουθείς ν' αποκαλύπτεις τον εαυτό σου, λίγο παραπάνω κάθε μέρα, εκείνον τον αληθινό, τον απεριόριστο Φλέτσερ Γλάρο. Εκείνος είναι ο εκπαιδευτής σου. Πρέπει να τον καταλαβαίνεις και ν' ασκείσαι μ' αυτόν.»

		Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ		
	ΜΕΣΗ		
	ΠΑΘΗΤΙΚΗ		
	ΟΥΔΕΤΕΡΗ		

Γ. Να βρεις ποια από τα παρακάτω ρήματα μπορούν, χωρίς να αλλάξουν φωνή, να έχουν και ενεργητική και παθητική διάθεση κι αυτό να το δείξεις με μια άλλη φράση.

1. Τον μαύρισε ο ήλιος.
2. Τα ξερά ξύλα άναψαν από τον κεραυνό.
3. Το βρεγμένο πουκάμισο στέγνωσε από τον ήλιο.
4. Ο ήλιος θερμαίνει τη γη.
5. Τα χιόνια έλιωσαν από τη βροχή.
6. Το νερό της λίμνης πάγωσε από το κρύο.
7. Το νερό βράζει στους $100^{\circ} C$.
8. Ποιος έσπασε το μπουκάλι.
9. Το διαστημόπλοιο μπήκε στον άγνωστο κόσμο του σύμπαντος.
10. Η χρυσή πλάκα δείχνει από πού ξεκίνησε το διαστημόπλοιο.